

JSB078

Základy práce s odborným textem

4. 11. 2020

Ivo Pospíšil – Nové počátky brněnské sorabistiky

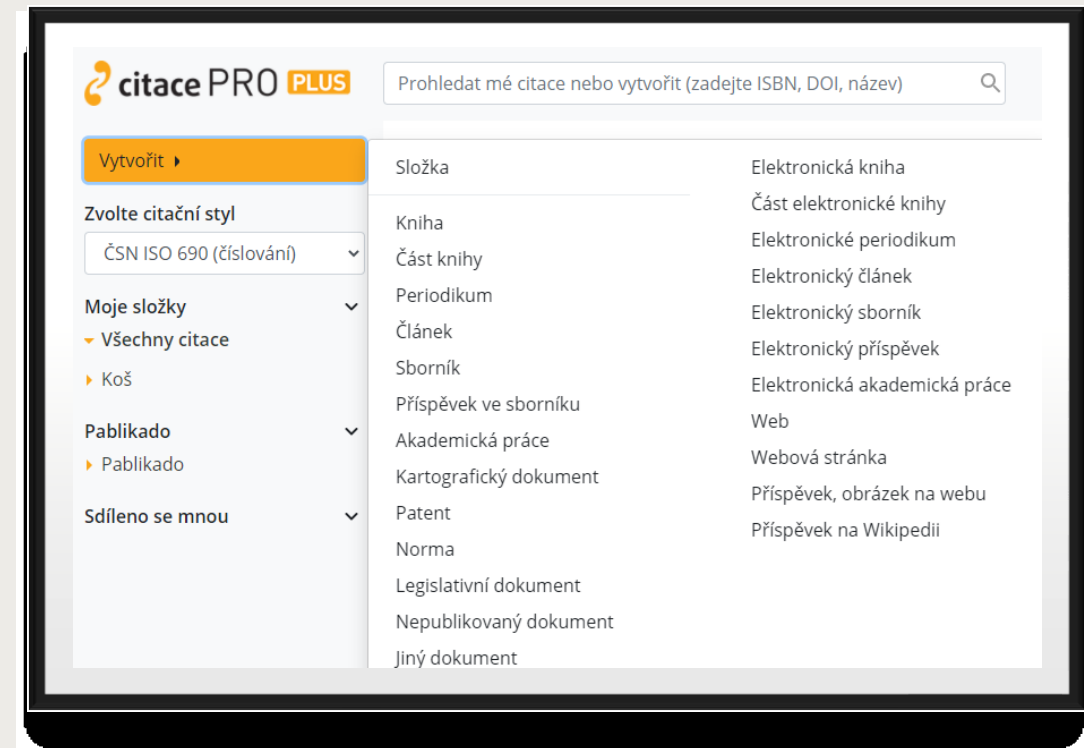
- Co je účelem textu?
- O čem text informuje?
- Je text popularizační?
- Práce s textem:
 - Vyhledání neznámých slov
 - Vyhledání neznámých jmen
 - Zaměření se na poznámky pod čarou

Poznámky pod čarou

- K čemu slouží?
- Uváděny za jednotlivými slovy / větami / odstavci, ke kterým se vztahují
- Jsou průkazem odbornosti autora
- Použití:
 - Odkazování na použité zdroje za účelem kontrolovatelnosti vědeckého postupu
 - Komentář v poznámce pro doplnění nebo lepší pochopení hlavního textu
 - Odkazování na další literaturu věnující se danému tématu
 - Obsahují překlady (pokud je citace v jiném jazyce než češtině, mnohdy je uváděna v originálu s překladem pod čarou)

Jak správně citovat?

- Citování zdrojů a plagiátorství
 - Tipy na stránkách MU, plagiátorství
 - Jak správně citovat?
- Naučte se správně citovat s aplikací Citace PRO
 - Citační manažer zdarma pro studenty MU
- Vždy zkontrolujte předpisy fakulty/ústavu!

Jak začít psát odborný text?

- Text je prostředníkem komunikace mezi odborníky v daném oboru
- Zpráva o bádání a jeho výsledcích
- Společenské vědy – ne vždy vychází z výzkumu
 - Interpretace, ideje, podmínky, východiska, předpoklady
- Pro všechny oblasti vědy je však účel stejný = seznámit odbornou veřejnost s bádáním
 - Předložit výsledky k reflexi
 - Přispět k prohloubení znalostí v daném oboru
 - Předložení ke kritické diskuzi ostatním kompetentním odborníkům

Odborný styl

- Různorodý – volba spíše souvisí s osobním vkusem
- Francouzský styl
 - Elegantní, ale mnohomluvný
 - Vzletné, až ornamentální formulace, poetické příměry a spojení, vybroušený jazyk
 - Problém: text může být nejednoznačný a dává možnost vzniku různých interpretací
- Německý styl
 - Jazykově úsporný
 - Detailní zpráva o postupu a obtížném bádání a dosažení závěru
- Anglosaský styl
 - Autorovi záleží na tom, aby byl jeho text správně pochopen
 - Důraz na jednoznačnost, srozumitelnost
 - Propracovaná struktura, důraz kladen na poznatky, závěry a argumenty

Struktura odborné stati

1. Formulace problému v podobě otázky
 1. Důležité je zjistit, nakolik byla zodpovězena a kde jsou stále možnosti pro bádání
2. Zpřesnění otázky a hledání hypotéz (pravděpodobných odpovědí)
 1. Rozhodnutí o použité metodě
 2. Převedení obecné hypotézy do konkrétních otázek
3. Sběr dat (podkladů), s jejich pomocí lze hypotézu ověřit
 1. Analýza dat ukáže, zda je hypotéza platná
4. Diskuze a interpretace zjištění
 1. Zvážení toho, za jakých podmínek závěry, ke kterým autor dospěl, platí

Ve společenských vědách bývá struktura volnější; základní prvky bývají: úvod, jádro, závěr.

Úvod

- Informace o problému, který výzkum řeší
- Shrnutí dosavadních úspěchů a neúspěchů na daném poli bádání
 - Vhodné zmínit, co a proč se zatím nepodailo uspokojivě řešit, na kterou nezodpovězenou otázku se autor zaměřil a proč
- Uvést, na které autory/práce se navazuje
- Doporučeno, aby byl už zde nastíněn i základní závěr
 - Snižuje to riziko nedorozumění
 - Dává to návod, jak daný text číst

Jádro

- Hledá odpovědi na základní otázky:
 - Jak autor při ověřování výsledků postupoval?
 - Proč se rozhodl pro daný postup?
 - O jaké argumenty svá zjištění opírá?
- Je třeba informovat o datech, o něž autor opírá svá zjištění
 - Vhodné uvést stručnou charakteristiku použitých textů, zdůvodnit jejich výběr

Závěr

- Je třeba ukázat, za jakých podmínek lze na zjištěních dál pracovat
- Autor může uznat, že si je vědom úskalí a dalších navázání na jeho práci
- Ukázání na otevřené otázky, kde je možný další výzkum
- Nešvar: otevření zcela nového problému v závěru
- Je třeba důsledně se držet stanoveného problému, nepřekračovat hranice
 - Formulovat jen ty závěry, ke kterým jsou poskytnuty argumenty

Kompilace

- Sestavení díla týkajícího se již známého a podrobně zpracovaného problému
- Syntéza názorů na určitý problém (nebo jeho pojetí)
- Musí mít systematické uspořádání
- Shrnutí různých aspektů roztroušených v mnoha pracech a jejich propojení
- Kvalitní kompilace není mechanickým spojením cizích myšlenek, ale jejich tvůrčí syntézou!

Komparace

- Porovnávání dvou nebo více textů, pojetí nebo přístupů k určitému problému nebo jeho řešení
- V zásadě lze srovnávat cokoli
- Výsledkem je vždy nějaký typ klasifikace
- Při srovnávání děl nebo koncepcí je výběr literatury přímo dán výzkumnou otázkou
- Při srovnávání pojetí, výkladů nebo zjištění je vždy dobré, aby autor zdůvodnil a zhodnotil kvalitu použité literatury

Domácí práce

- Text v ISu (koncem týdne)
- Zaměřte se na:
 - Jaká je hlavní hypotéza?
 - Jaké argumenty autor překládá?
 - Jakými zdroji autor svá tvrzení podkládá?
 - K jakým závěrům autor došel?
 - Jaké otázky zůstaly nezodpovězeny nebo jaké mohou být nastoleny další, aby bylo na práci navázáno?
- Krátké shrnutí prosím zašlete e-mailem do 15. 11.
- V příští hodině se krátce k textu vrátíme a rozebereme vaše odpovědi